

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: . . . . .
 Egy óra . . . . . 1 kor. Egy óra . . . . . 50 fill.
 Negyedévre . . . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felcélós szerkesztő:
Uj. MÓRICZ PÁL.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Piacz-utca 47. és 49. szám.

A pártok és a hárszabályrevízió.

— Budapest, október 11. —

A hárszabályrevízió tárgyában megvolt a felvonulás és a felek most a fegyverrel „lábhoz” állanak egymással szemben. A harcz csak akkor fog megindulni, ha Tisza be fogja mutatni a revízió részletes tervét.

A mai helyzet körülbelől az, hogy a néppárt, Ugron-párt és Uj-párt legszivesebben a legradikálisabb álláspontra állanak, a Nemzetiek még nem tudják, hogy mit akarnak, mert Apponyi még nincs Budapesten és a Kossuth-pártban megoszlanak a nézetek.

Itt is sokan vallják, hogy a kormányval szóba sem kell állani, némelyek viszont hangoztatják, hogy olyan reformokba, melyek csak a technikai obstrukció ellen irányulnak, de a szólásszabadságot nem szorítják meg, bele kellene menni; de abban valamennyien egyetértenek, hogy semmi esetre nem lehet klotürt teremteni az ujonczjavaslatok érdekében és miután a kormányval célja elsősorban az ujonczok szállítása, előreláthatólag az egész ellenzék össze fog fogni a kor-

mány ellen és maga Kossuth Ferencz lesz az akció vezére.

Évszázadok óta a pénz és katonaság megszavazása volt Magyarország ereje Ausztriával szemben; az ország gravamenjei csak akkor kerültek elő, mikor a császárok a pénz és veradót kérték és csak ilyenkor lehetett egyetmást kicsikarni a bécsiektől. Ha ezt a fegyvert kiadjuk a kezünkől, Ausztria örökös rabjai vagyunk és csak forradalom árán tudunk felszabadulni vagy végleg elbukni.

Igazán csodálatos, hogy a magyar kormány nem tudja mérlegelni a mi különleges viszonyainkat. Nemzeti államban, ahol nemzeti dinasztia van, semmi veszedelem nem volna Tisza javaslatában, de ilyen-felemás országban ez a terv öngyilkosság.

Ha Tisza terve keresztülmegy, jöhet maholnap oly kormány, mely évről-évre csak a pénzt és a katonákat szavaztatja meg Ausztriának és egyebekben nem törődik vele, ha az ország felfordul. Ezt jó lesz szem előtt tartani, amikor a pártok végleges állásfoglalásuk iránt határoznak.

Országgyűlés.

(1904. október 11.)

A folyosó élénk. A hárszabály revíziójának dolog foglalkoztatja az elméket. A függetlenségi eszmecseréje oda összegeződik, hogy a revíziót akármilyen formájában is ellenzik.

Tisza István az ellenzék táborába ment, a hol Kossuth Ferenczcel és Polonyi Gézával konferált nagy hallgatóság jelenlétében. Arról esett szó, mikor tüzzék napirendre az olasz provizórium tárgyalását. — Tisza István gróf kijelentette, hogy a dolog sürgős, minthogy az új szerződés október 15-én lép életbe. Polonyi azt vélte, hogy a javaslatot még nem ismerik, így nem helyeselné, hogy már holnap tárgyalják. Tisza István kijelentette, hogy nem ragaszkodik a holnaphoz, bár kijelentette, hogy a szerződés mulhatatlanul október 15-én életbe lép.

Ebben a pillanatban azonban megindult a csengők nyelvelése, az ülés megkezdődött . . .

E nők Perczel Dezső. Mindenekelőtt a tegnapi elhunyt Francisci Henrik képviselőt parentálta el.

Rosenberg Gyula képviselő benyújtotta a közgazdasági bizottság jelentését az olasz provizóriumról.

Késő este.

Ita: Jagsich János.

Fiatl fákkal és bokrokkal sűrűn benőtt völgy vonul nyugatnak. A közepén elhúzódó, ösvényszerű letaposás: a váltó, a kis tóhoz vezet, melyből az özikék szoktak inni. Tölgyfák borította magas hegyek övezik a völgyet.

Az enyészet csókja megérintette a fák koronáját, kiszivta leveleiből az éltető nedvet s most azok megölvé, elszáradva szálalognak le a hideg földre. A földet vastag szőnyegként borítja a sok elszáradt levél. Mintha sirnának, jajgatnának, úgy zörögnek, ha valaki rájuk lép, avagy ha a szél, mintegy kárörvendezve, zavarja pihenő helyükön.

A természet nyugodni készül. A nap mintha megállt volna a látóhatár alján, lázban égő vörös arcával még egyszer végig tekint a haldokló mindenségen . . . azután sűrű párázatba rejtőzve hanyatlik alá.

Alkonyodik . . . Lent néma csend borul a katonára, fent az esthajnali csillag ragyog teljes pompájában.

Csak két alak halk suttogása tör meg a csendességet, kik néhány lépésnyire a vál-

tótól, bokroktól jól fedett helyen figyelnek minden irányba.

A fővadász és segédje ezek.

A fővadász segédjének egy dróthurkot ad át, azután kezét fogott vele és szép lassan elvész a sűrűben. Csak hosszú, kimért lépteinek nesze árulja el, hogy merre jár. Sándor ott maradt. Csak néhány hete, hogy idetették a fővadász mellé gyakornoknak, mert ez egyedül nem bírta ellenőrizni az orvvadászok garázdálkodását.

Lemegy a váltóhoz, megnézi azt az öt dróthurkot, melyet az özeknek tettek az orvvadászok s titkon két könnyű csordul ki szeméből, mikor ott az egyik hurkon fiatal özet lát megfojtva.

— No várjatok, gazemberek! — rebeget csendesen magában, de oly hangon, melyből kitetszik, hogy ha megfogja a drótok gazdáját, az megéri csontos öklét!

Visszamegy régi helyére, megigazítja a kapott hurkot és csendesen egy fatöncrére áll. Ott nem veszi észre az orvvadász. Nyugodtan áll s amugy is jól elföldi a háta mögött álló nagy tölgyfa árnyéka.

Sötétedik. A nap lenyugvását az ég alján mindinkább el-elmosódó szalag mutatja. A sötét égboltozaton lassan kigyúló mécsék

halványan világítják meg a haldokló völgyet. Majd az ég peremén feltűnik a hold, az ég bus királynője és ragyogó ezüstjében lassan emelkedik a völgyet átívelő csillagtábor sötétkék tengerén.

A völgy csendes . . . Csak egy vörösbundás ugrásai hozzák kísértetbe Sandort s alig bírja fékezni szenvedélyét, hogy az épen most vadászatra induló rablót ne durantsa. Észrevette az özpecsenyét, de a vadászt is s azért siet irhajával odébb.

Majd egy tapsifüles baktat ünnepies komolysággal éjjeli tanyájára, utjában megzörgetve a száraz leveleket.

Azután ismét csend honol a völgyben, csak egy-egy egérsző bagoly szárnyshogása hallható.

Sándor már izgatott. Remeg a haragtól s alig várja, hogy keze közé kerüljön az, ki hurokkal tör a szegény özikék életére. Ökölbe szorítja kezét s mintha ütni akarna, önkéntelenül emelgeti s azalatt kiszalad száján az effajta imádság: „Megállj csak, te nyavalyás sváb!” . . .

Majd csillapul haragja. Eszébe jut Ilus, a fővadász szőke haju, ábrándos, szép kék szemű leánya, ki annyira félti őt, mikor így éjjelre megy el hazulról.

Hallotta már Ön? hogy a GERŐ áruházában a legelegánsabb uri ruhát a legolcsóbban lehet vásárolni?

DEBRECZEN, Piacz utca 47. sz. a Dréher söracsarnok kapuja mellett (az „Emke” kávéházzal szemben.)

Elnök javasolja, hogy a Ház holnaputánra, csütörtökre tűzze napirendre.

Polonyi Géza szólott a tárgyhöz és tiltakozik. Meg kell várni a házszabályokban megállapított három napi határidő elmúltát, annál inkább is, mert úgy látszik, hogy a kormány e törvénysértő javaslat ügyében számít az ellenzéki képviselők tájékozatlanságára.

Perczel Dezső elnök idézi a házszabályokat, mely szerint rendkívüli esetekben három nappal rövidebb idő alatt is meg lehet kezdeni a javaslat tárgyalását.

Tisza István gróf kijelenti, hogy a mi a dolog praktikumát illeti, meglehetősen mindegy hogy egy nappal előbb vagy után kezdjük a tárgyalást. A kormány hozzájárul ahhoz, hogy csak 14-ikén kezdje a Ház a tárgyalást. A további tárgyalás egyébként az ellenzék érdeke, mert az egyezmény minden esetre életbe lép, ha csak az ellenzék az életbeléptetést a kormány megbuktatásával meg nem akadályozza. Az ellenzéknek tehát érdeke, a minél előbb való tárgyalás, ha a kormányt minél előbb meg akarja buktatni. (Derűtség.)

Polonyi Géza kijelenti, hogy csak a taktikázás ellen volt kifogása.

A Ház az olasz provizórium tárgyalását 14-ikére tűzte ki.

A napirend szerint a kérvények ötödik sorjegyékére térnek át.

Az análló vámterületet kérelmező irások állanak legelő.

Babó Mihály azt indítványozza, hogy azokat olyan utasítással adják oda a kormánynak, hogy különösen vegye figyelembe. A többség az egyszerű átutalás mellett döntött.

A kivándorlás ellen intézett kérvényekről.

Kossuth Ferencz azt akarja, hogy a kormány a visszavándorlást szervezze.

Rákay László azt akarja, tanítsák ki a kivándorlókat, hogy mi vár rájuk Amerikában.

A Ház a bizottsági javaslatot fogadja el. A kérvényeket a belügyi kormányhoz utasítják.

Rákóczi Ferencz hamvai.

Rákóczi hamvainak hazaszállításáról szóló kérvényekre került a sor.

Áldja meg az Isten jó szívéért!
Azután eszébe jutnak a vele töltött kedves órák . . . Majd az ábrándozás világába merül . . . s mindenütt csak az a szóke fej mosolyog reá . . .

Hah! levélzörgés . . . Valaki lassu, óvatos léptekkel közeledik a völgy felé . . .

Sándor megigazitja a hurkot kezében és meglóbálja a már zsibbadni kezdő tagjait. Most láthatóvá válik annak a valakinek az alakja. Lassan jön, mintegy csuszva, egyenesen a váltóhoz.

A ferdevallu Mátyás az, a legveszedelmesebb vadász. Puskát nem lehet látni nála, jóformán kabátja alatt van. Egyre közelebb jön a drótokhoz . . .

A segéd már alig türtőztetheti magát. Lélekzete elakad, szíve gyorsan ver. A fogát csikorgatja mérgében . . .

— Csakhogy kezem közé kerülsz, te zsivány! Egyszer reszkettem előtted, de most megkapod érte a köszönetet. Megállj csak te nyomorult! Nem kísér már többet puskád csöve a fa mögöl. Ütött a leszámolás órája!

Ilyen gondolatok háborogtak fiatal vadászunk agyában.

Az orvvadász már tapogatja drójtait, nem akadt e meg valami bennök? Négyet már megnézett; üresek voltak. Az ötödikhez kerül. Ebből már lett öznyakravaló.

— Ááá! To isz oonan . . . dörmögi, de itt megakasztja hangját a torkára szo-

Kossuth Ferencz felvilágosítást kér, mikor szállítjuk haza a hamvakat?

Tisza István gróf kormányelnök kijelenti, hogy a mikor a legkegyelmesebb királyi kézirat megjelent, fölkererte a tudósokat, hogy járjanak kezére, hogy a hazaszállítás voltaképpen előkészítették. A dolog a kezdetlegesség stádiumában van. Nem állottak meg Rákóczynál, hanem kiterjedt a kormány figyelme azokra is, a kik vele küzdöttek. Nyugvóhelyük Kassán lesz a domban, Thököly Késmárkra kerül végrendelete szerint a luteránus templomba. Azt tervezi, hogy a hamvakat már a határon fogadják, még pedig külön ünnep legyen Kassán, külön pedig Késmárkon. *Reméljük, hogy ez az ünnepély már a jövő tavaszon történik meg, a nemzethez méltó módon.* (Általános helyeslés.)

Kossuth Ferencz köszönettel veszi tudomásul a felvilágosítást, óhajtott volna, hogy a konstantinápolyi lazaristák templomát a magyar nemzet hálából restaurálná, a mint ezt ez a szerzet kívánja. Azonkívül fölkerendő volna a Szultán, tegyen intézkedést, nehogy a hamvak megbolygatásakor zendülés támadjon és ez az ünnepélyt megzavarja.

Kubik Béla szintén tudomásul veszi a kijelentéseket, **Rakovszky István** szintén.

Tisza István gróf ujjal röviden nyilatkozott. A kormányt az vezette a hamvaknak vidéken elhelyezésében, mert historiai szereplésük ott zajlott le.

A bizottsági javaslat szerint a kérvényeket a kormányhoz utasítják.

ruló hurok s még mielőtt észre térhetne, egy erős kéz a földre rántja.

A két férfi dulakodni kezd. A vadász kezét akarja összekötni, ez meg, mialatt eszméletre tér, kését keresi . . .

— Jaaj! — hangzik és lerogyik a fiatal vadász, de ugyanakkor az orvvadász is majdnem megfullad, mert Sándor estében erősen meghuzta a dróthurkot.

Aki előbb kap erőre, azé az élet . . . villant keresztül a vadász agyán s összeszedvén minden erejét, térdre áll, kihuzza tarkókését és szíven döfi a vadászot . . .

Néhány nyöszörgés — és újra halálos csend . . .

Mikor Sándor az izgalomból felocsudik, bekötözi a karjára kapott sebet, elveszi az orvvadásztól az elrejtett puskát, betakarja galyakkal és levelekkel a holttestet, egyet lö s azután imádságot rebegve, vállára veszi az özet s lassu léptekkel hazafelé indul . . .

A fővadász meghallotta a lövést, Ahá! Elfogta. Mégis derék gyerek ez a Sándor . . .

S mig ilyen gondolatok járnak a fővadász agyában, Ilus azokat a buzavirág-szemeket áhitattal emeli fel az előtte függő keresztre.

Imádkozott. Ta'án azért, hogy a jó Isten óvja meg minden bajtól az ő Sándorát . . .

Kérvényezések.

Bars megye Lévára törvényszéket kér.

Leidenfrost László melegen pártolja. Kéri, hogy az aranyos-maróthi törvényszéket Lévára helyezték.

Klubsziczy János, Aranyos-Marót igazát védi.

Gabányi Miklós. Jó kis szűzbeszéd! (Derűtség.)

A kérvényt a kormánynak adják. Ezzel a kérvények sorsjegyzékét kimerítették.

Holnapra apróbb javaslatokat tűztek napirendre, köztük a kvótajelentést is.

Ezzel az ülés 1/4 1 órakor véget ért.

Vármegyénk és közelvidéke.

Papválasztási mozgalom Szoboszlón. Hajdusoboszlóról értesítik lapunkat, hogy a Szoboszló és vidéke október 9-iki számában az áll, hogy Dr. Baltazár Dezső esperes megüresülő helyére Illyés Endre balmazújvárosi lelkész fog valószínűleg megválasztatni. E hírrel szemben ki kell nyilatkoztatni, miszerint az légből kapott állítás, miután a legilletékesebb helyről azon értesítés érkezett, hogy Illyés Endre a szoboszlói papságra egyáltalán nem reflektál. Pályázni nem is fog, miután ő mostani állását finanziaális tekintetben nem tartja szerényebb jövedelműnek a szoboszlóinál. E hír beküldője megemlíti azt is, hogy ez időszerint, mint komoly jelöltről Békési Lajos mándoki lelkészről beszélnek, aki Kiss Áron püspök mellett is segédlelkészkedett és valóban rokonszenves, tehetséges ifjú papi ember.

Törvény a szabószámláról.

— Az angol hölgyek fényűzése ellen. —

A legkülönösebb törvényt fogja legközelebb az angol parlament tárgyalni. A férfiek nem valami nagyon örülnek majd az új törvényjavaslatnak, mert nem kisebb dologról van szó, mint arról, hogy a férfiek kötelesek megfizetni a feleségeik szabószámláit. Az angol divátarus kereskedők és női szabók között már régóta nagy az elkeseredés, hogy az angol hölgyek nem szívesen fizetik a szabószámlákat. Egy előkelő női szabónak legutóbbi mérlegében 720,000 korona hátralékos szabószámlát kellett felvennie, amelyet egyáltalában nem akarnak megfizetni.

Angliában igen nagy a versenygés. Egyik kereskedő a másikon akar tultenni. Nagy hitelt nyujtanak mindenkinek, nevétség kis részletek mellett. Az állapotok különösen Viktória királyné halála óta rosszabbodtak, mert a mostani udvar sokkal nagyobb luxust fejt ki, mint az elhalt királyné. Természetes, az udvar fényűzése átragad a környezetre is és az angol hölgyek szabószámlái az utóbbi időben rohamosan emelkedtek. A fizetési kedvük azonban, amely amugy sem volt valami tulságos, méginkább csökkent.

Viktória angol királyné halála óta igen nagy fényűzést fejtenek ki az angol hölgyek. Színházban, utcákon, parkokon, vasuton mindenütt meg lehet figyelni még a középosztály fényűzését is. Attört selyemharisnya, selyem alsósoknya mindennapi dolog.

A kalapczikkeken pedig egyszerűen felülmulhatatlan az angol hölgy. Ugyszólván még a francziákat is tulszárnyalják. A cipőkben peeg szintén a legjobbat és legdrágábbat viselik és az ugynevezett franczia formájú cipőket inkább Londonban viselik a hölgyek mint Parisban. Ezeket nevezik tévesen náunk londoni cipőknek, pedig valóban franczia cipők.

Az angol hölgyek nagy luxusa természetesen elriasztja a férfiak egyrészt a nő-süléstől. Nem képesek feleségeik nagy és fényűző igényeit kielégíteni. A londoni bíróság előtt mindennapi dolog ilyen pörök tárgyalása és a bíró nem egy esetben utasítja el a kereskedőt követeléseivel, mert a pörölt férj bebizonyította, hogy a feleségének meg lehetős „tű pénzt” ad.

A tervbe vett törvénynek azonban kevés kilátása van a sikerre, mert a törvényhozók legnagyobb része szintén — férj.

Az angol hölgyek nagymérvű tékozlását a kereskedők igen egyszerűen úgy gátolhatják meg, ha nem hiteleznek oly óriási mértékben, mint eddig. Nem új törvényeket kell hozni a férjek ellen, hanem meg kell vonni a hitelt a könnyelmű hölgyektől. Más-kép nem lehet segíteni az anomálián.

Mi az ujság ?

Kém a koporsóban. Az orosz lapok érdekes kém históriáról adnak hírt. Nemrégiben a Sungári folyó hidjának őrizetével megbízott orosz határőr egy kínai halottas menetet vett észre, a mely a szomszédos községből a folyó közelében levő temető felé igyekezett. Az őrnek feltűnt a kissé különös menet s megkérdezte a halott nevét. A kínaiak kitérő választ adtak, a mi még jobban felkeltette az őr kíváncsiságát s megparancsolta, hogy nyissák föl a koporsót. Erre az egész gyászoló közönség szétszaladt s az őr magára maradt a koporsóval, amelyben, miután maga kinyitotta, egy élő japánt talált, a ki nyilván a hidat akarta fölrobbantani. A figyelmes határőrt természetesen megjutalmazták, a japán kémet ellenben stábilisan agyonlőtték s ugyanabban a koporsóban, amelyben mint élő ember feküdt, holtan eltemették.

A leszavazott pénzügyigazgató. Az aradi közigazgatási bizottság minapi ülésén külföldi szenzáció történt. Farkas Győző kir. pénzügyigazgató tudatta a bizottsággal, hogy a pénzügy minisztertől utasítást kapott az adóhátralékosok lajstromának sürgős felterjesztésére. E végből kiküldte szóló az aradi pénzügyigazgatóság egyik tisztviselőjét a városi adóhátralékok vizsgálatára. A kiküldött tisztviselő jelentést tett, amelyből szóló arról nyert tudomást, hogy az adóbehajtások körül, nevezetesen a megintéseknel és árveréseknél mulasztások történtek. A pénzügyigazgatóság kiküldött tisztviselője 115 tételt kifogásolt, ezek között egy 6000 koronás adóhátralék is volt. Őt, hat, hét, sőt nyolcz ízben engedélyeztek fizetési halasztást, mi több, az utasítás ellenére a már kitűzött árveréseket is elhalasztották. Mivel az adóbehajtást teljesítő közegek megsértették az államkincstár érdekeit, fegyelmi vizsgálat megindítását kérte ellenük; Löcs Rezső adóügyi tanácsnokkal szemben pedig a vagyoni felelősség kimondását javasolta az állami adók kezeléséről szóló törvény 81. szakasza alapján. A tapasztalt mulasztásokról a polgármesternek is jelentést tett. A pénzügyigazgatót a bizottság leszavazta.

A drótostót drámája. Hajmeresztő szerencsétlenség történt e napokban a Pálos pusztai szállások között. Stefankó András nevű drótostót az Alföldön járt-kelt s a mint szerdán került Pálos-pusztára, ahol a

pusztai csárdában a hosszú gyaloglástól kimerült ember bepálinkázott. Meglehetősen ittas állapotban folytatta utját a szállások között és balvégzete épen arra vezette, ahol Töröcsény János és Pintér István nevű juhászbojtárok továbbá Kallos István és Vékes József gulyások tanyáztak. Az italos drótostót csakhamar észrevették a kuvaszok és megrohanták Stefankót, aki egy ideig botjával védekezett mindaddig, amíg az egyik kuvasz beleharapott a lábaszarába s Stefankó elesett. Az ebek ekkor megrohanták s előbb a ruháit tépték le róla, majd az egyik kuvasz átharapta a Stefankó torkát. A pásztorlegények ezt a borzasztó küzdelmet a távolból nevetve nézték végig. A szerencsétlenül járt embert halva találták meg a pusztán s a csendőrség a lelketlen suhanzókat letartóztatta.

Talált emberfej. Turócszentmártonból írják, hogy a szucsányi csendőrség valami lopási ügyben nyomozást tartott a kisselmezi cigányok között s ez alkalommal a közeli árokban egy már feloszlának indult emberfejet találtak. A cigányok mit sem akarnak róla tudni. A rejtelmes ügyben a legszigorubb vizsgálat indult meg.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 14. Bérlet 10-ik szám (A)
Debreczen, szerdán, 1904. évi október 12-én:

FATINITZA.

Nagy operette 3 felvonásban. Irták: Zell és Genée. Zenéjét szerzette: Suppe Ferencz.

Személyek: Kancsukoff Gavrilovits Timofey gróf, orosz tábornok Szilágyi Aladár. Uschakoff Ivanovna Lydia hercegnő, unokahuga Sugár Aranka. Izzet pasa, Isaktsa török erőd parancsnoka Faragó Ödön. Staravieff Andrejevits Vasil, kapitány Csorotos Gyula. Savanoff Vasilevits Ossip, hadnagy Magasházi János. Bieloscuvim Sidorovits Steipau, őrmester Krémer Jenő. Damailoff Dimitrovits Wladimir, hadnagy egy cserkesz lovas ezredben Rózsa Lili. Golcz Julián, egy német hírlap harsztéri tudósítója Karacs Imre. Hassanbey, a basibozukok vezére Virágháti Lajos. Zulejka Szabó Károlyné. Nurdiasah Virágháti Diona Püspöky Rózi, Bessika Rományi Margit, Izzet pasa háremhölgyei. Massaldzsi, mesemondónő Havasi Szidi. Mustapha, háremőr Iványi Antal stb.

A „KARAGIÓS” (árnyjáték) néma személyzete:
Jossuf herceg R. Nagy Gyula. Szuréma, leánya Csikyné. Benjamin, ennek rabszolgája Lejtényi Jenő. Fatime, agg udvarhölgy Fenyő Józsa. Niridha, agg udvarhölgy Huber Juliska. Ahmet, egy állatsereglet őre Róna Valér.

Bizáncz. Holnap, esütörtökön, október hó 13-án bérlet 11-ik szám „B” — harmadszor: Bizáncz. Színmű 3 felvonásban. Irtá: Herczegh Ferencz.

A legszebb „Niobet” megszarolták.

— Bárdi Gabi esete. —

Gróf Zayné, Bárdi Gabi, a legszebb „Niobe”, aki hosszabb idő óta ismét a fővárosban lakik, a napokban levelet kapott, amelynek névtelen írója megfenyegeti a művésznőt, hogy ha e hó 10-én délután három óráig nem juttat a kezeihez 500 koronát, igen kellemetlen dolgokat fog róla egy olyan személynek tudomására hozni, aki természetesen és kötelességszerűleg erősen érdeklődik azok iránt. A pénz Bárdi Gabinak a jelzett időben sze-

mélyesen kell József nádor szobra elé a levél írójának átadni.

A művésznő a rendőrségre vitte a levelet, a hol Krecsányi Kálmán detektívönök Kalmár és Plahy detektíveket rendelte melléje, azzal, hogy kísérik a grófnét a találkozás helyére, rejtőzzenek ott el s alkalmas pillanatban tartóztassák le a zsarolót.

Bárdi Gabi alig sétált öt percig a szobor körül, máris jelentkezett egy elegáns uriember. Előbb távolról nézegette a szép asszonyt, majd meg is szólította . . . Csak erre vártak a detektívek. Menten fülönfogták és a főkapitányságra vitték. A grófné is velök ment.

Kiderült, hogy a fiatal embert dr. K. K.-nak hívják. Eszeágában sem volt a legszebb „Niobe-t” megszarolni. Levelet sem irt neki. Most látta először életében. És végül mégis megszarolta a szép grófnét egy félig bocsánatkérő, félig megbocsátó meleg kézzsoritás erejéig . . .

Az igazi zsarolónak nyoma veszet.

Bizáncz másodszer került színre az este. Ha még egynehányszor adnák, megérnők tán azt is, hogy egészen elfogadható összejárással láthatnók. Sebestyén mesteri alakításu Giovanni kapitánya igazán nem hagy fenn kívánni valót, ha csak legfeljebb azt nem sajnáljuk, hogy fizikumától még több erő ki nem telik. Jeszenszkyne Ireneje ezuttal is elsőrendű alakítás volt. Egyébként a jóra való igyekvés látszott uralni minden szereplőt.

Az erényes Somogyi Károly. A nagyváradi színház direktora, Somogyi Károly csattanós bizonyítékát adta annak, hogy erényes férfit s színpadjának tisztességére ugyancsak ügyel. A direktor ugyanis elhatározta, hogy előadatja a Király színház nagyszerű ujdonságát, Én-te-ő-t. A darabot meg is vásárolta s mikor a sugókönyv a partitúrával együtt megérkezett, hozzákezdett olvasásához. A darab jó darab, ügyes darab, konstátálta Somogyi, csak hogy — *nagyon szemtelen*. Hölgyek pirulás nélkül nem nézhetik meg. Már pedig a nagyváradi színpad miatt pirulni senkinek sem szabad. Elolvasás után el lett döntve az Én-te-ő sorsa Nagyváradon. Somogyi elhatározta hogy *nem adatja elő* és úgy a sugókönyvet, mint a partitúrát visszaküldte Budapestre . . . Hát jó Makó Lajos végig olvasta már ezt a „*nagyon szemtelen*” darabot, a melyet még Nagyváradon sem vesznek be?

A primadonna válópöre. Négy esztendővel ezelőtt a színpad világában nagy szenzációt keltett az a hír, hogy Rédey Szidi, akkor Leszkay András aradi szintársulatának primadonnája ott hagyja a dicsőséget jelentő színpadi deszkákat s férjhez megy dr. Mandel Vilmos aradi ügyvédhez. A házasság tényleg megtörtént, de a házasság felek egy év múlva már elváltak egymástól. Rédey Szidi Nagyváradra szerződött és innen indított válópört férje, dr. Mandel Vilmos ellen. A válópör tarkitva volt izgalmas epizódokkal, amely epizódok között legnagyobb port azert fel, hogy Mandel ügyvéd erőszakkal vitette el kis fiát Rédey Sziditől. Az aradi törvényszék aztán hozzákezdett a válópör tárgyalásához s kimondotta, hogy Rédey Szidit, aki azóta a Népszínház prima-

donnája lett, elválasztja férjétől. Az első bíróság ítélete felkerült a nagyváradi királyi táblához. A nagyváradi királyi tábla mai tanácsülésén fog dönteni az érdekes válpörben.

Társas-élet.

Hiába, a jókedv és a humor nem halt még ki a magyarból. Bizonyítja ez a meghívó levél is, amelyet két debreczeni kereskedő a kiegyezéssel végződött perök örömeire küldtek a tanudij irányában megrövidített tanukhoz. A levél az alábbi:

MEGHÍVÓ

az 1904. október 13-án, azaz csütörtökön d. e. 10 órakor a Halász féle söresarnokban kezdődő, villás-reggelivel egybekötött

sörfogyasztásra.

Szívesen látjuk a kukoricza-perben résztvevő tanukat és az asztaltársaság tagjait a két hordó sörre ítelt peres felek nevében a rendezőség. E meghívó feltétlen fogyasztásra és a fizetés alól való felmentésre jogosít.

Aki tévedésből meghívót nem kapott, személyesen is jelentkezhet a csaprendezésnél.

UJDONSÁGOK.

Utóhangok a Thaly-ünnepről.

— Az ősz kurucot a kormánypárt kigunyolta. —

Megdöbentő képét mutatják a ma érkezett fővárosi lapok a hétfőn délben lefolyt Thaly-ünnepről. A legtöbb lap oly száraz hangon tárgyalja, mint valami rendőri hirt. A kormány és a 48-as párt félhivatalosai ellenben valósággal dicsőítik a leszerelést, mint a „lemondás” politikájának diadalát.

Az ellenzéki lapok néhány azonban leleplezetlenül őszinteséggel írja meg a tényeket, így a „Pesti Napló” is, de különösen a „Független Magyarország” közli leplezetlenül nyíltsággal, mint üttek gúnyt a kormánypárti képviselők a jószándéku, de naiv lelkű, öreg Thaly Kálmánnal. Ime néhány szemelvény a „Független Magyarország” tudósításából:

„Farsangba illő bohóság”.

„Az emlékeztető napnak — márczius tizedikének — amelyen Thaly ismeretes fellépésével a másfélszázéves tartó parlamenti harcnak vége szakadt, épen mára esett a héthónapos fordulójára. Berzeviczy Albert vallásügyi miniszter vetette fel akkor az eszmét, hogy a nap emléke plakettel megörökíttessék. Az érem elkészült és a háznagy hivatal meghívására az ülés végén gyűltek egybe a képviselőház elnöki fogadótermében azok, akik ezt az ünneplést helyesnek és időszerűnek tartották.

Távol áll tőlünk, hogy Thaly Kálmán érdemeit kisebbsük; sőt nem ismeri el azokat nálunknál jobban senki. Nagyon jól tudjuk mit köszönhet ez az ország Thaly-nak, a tudósnak, aki a Rákóczi korszak magas kultuszának legkiválóbb fáklyavivője és a nagy fejedelméletének és korának leghivatottabb historikusa. Nem kisebb hódolattal hajtjuk meg zászlókat politikai szereplése előtt is, amelyet mindenkor a legnemesebb intencziók vezettek, amelyeknek tisztasága minden kétségen felül áll. Am mostani ünneplésében részt nem vehet-

tünk. *Mi a nemzeti nyelvünkért való küzdelem leszerelését nem helyeseltük. Tiszának annak fejében tett ígéreteiben nem bízunk; s meggyőződésünk, hogy Thaly Kálmánt — akinek tiszta szándékaiban senki sem kételkedhetik — ama szereplésébe, amely a leszerelésnek okozójává vált, beugratták.*

A következmények megmutatták, hogy igazunk volt. Tisza nem tartotta meg a szavát és a házszabályrevízióra vonatkozó indítványát, amelynek visszavonása volt épen a békének egyik főfeltétele, ismét a képviselőház elé szándékozik terjeszteni. És épen aznap, amelyen ismét súlyos és kemény harcok küszöbén állunk, aznap rendeznek a kormány, a szabadelvűpárt korifeusai és az ellenzéki békeapostolok nagy békeemlék-ünnepe! . . . Valóban, ha nem Thaly Kálmán babéros ősz feje állna ennek a komédiának a középpontján, akinek jóhiszeműségével és nemes naivitásával oly csufosan visszaélnék, ország-világ gunyja kellene, hogy ezt a farsangba illő bohóságot kövesse.

Az igazi harcosok távolmaradtak.

„Délután ért véget a képviselőház ülése. Azonban a Ház tagjai nem oszoltak szokás szerint, hanem jelentékeny részük bevonult az elnöki fogadóterembe, hogy részt vegyen azon az ünnepen, amelynek keretében Thaly Kálmánnak a márcziusi békeszerzés emlékére vert érmet átnyújtják. A hatalmas terem csakhamar megtelt ünneplőkkel és érdeklődőkkel; azonban korántsem volt olyan színezete, mintha ott pártközi ünnep készülne. *Ellenkezőleg: az egész egy inim kormánypárti ünnep benyomását tette.* Az egész termet a kormánypárt korifeusai töltötték meg; csak az egyik sarokban volt néhány ellenzéki látható, névszerint: Kossuth Ferencz, Tóth János, gróf Benyovszky Sándor, Krasznay Ferencz, Bakonyi Samu, Papp Elek, Brázay Kálmán, Bartha Odön és Szatmári Mór. *A függetlenségi párt radikálisabb elemei és harcos ellenzéki tagjai teljesen távolmaradtak.*”

Thaly Kálmánból gúnyt üttek.

„Thaly beszédét a jelenvolt kormánypárti urak, akik vidáman szivarozgattak, sem olyan tisztelettel, sem olyan figyelemmel nem hallgatták, mint megérdemelte volna. Feszitelen terefereléssel töltötték az időt és mikor Thaly azt említette, hogy a meghatalomságtól alig bir szólni, egyik igen előkelő kormánypárti korifeus csaknem hangosan szélt oda a mellette állóknak.

— Mennyit beszélne még, ha nem volna meghatva! . . .

A jó urak nevetgéltek, csufondároskodtak és szinte azt lehet mondani, hogy kigunyolták az ősz politikust, aki annyi nemes jóhiszeműséggel kaparta ki számukra a tűzből a gesztenyét.

Egy óra tájban az ünnep véget ért és eloszlottak az ünneplők. Jellemző volt a hangulatra az, amit künn, a folyosón várakozó ellenzéki képviselők egyike mondott egy kormánypárti barátjának:

— Megtörtént az átadás? Most mindjárt megrendelhetitek a legközelebbi békeszerzés emlékére az új plakettet! . . .

Mit ír a Pesti Napló?

Az is jellemző, a mit a Pesti Napló, ez a volt kormánypárti lap ír, amelyet a nemzeti nyelvért folytatott harc sodort át az ellenzékre:

„Minthogy most már szent a béke és

nincsen baj Magyarországon, a magyar politika urai szerencsés tapintattal a mai napot választották arra, hogy a derék öreg Thaly Kálmánnak, aki maga sem tehet róla, hogy békélt csinált akkor, amikor erre nem volt kilátás, átadják azt az emlékérmét, a mivel a nevezetes szereplését örökítették meg. Az ünnepség a mai ülés után volt a képviselőház fogadótermében, ahol az ellenzéki vezér tiszteletére igen előkelő társaság találkozott.

Eljött gróf Tisza István Berzeviczy Albert, Lukács László, Hieronymi Károly, Tallián Béla, Nyiri Sándor és Cseh Ervin minisztereivel, ott voltak Láng, Wlassics és Fabiny volt miniszterek, báró Podmaniczky Frigyes, a szabadelvű párt elnöke s kívülük a szabadelvű pártnak még vagy hetven tagja.

Ez a társaság félkörbe helyezkedett, velük szemben kilenc függetlenségi képviselő állott fel: Kossuth Ferencz, Tóth János, Brázay Kálmán, Krasznay Ferencz, Papp Elek, Barta Odön, Bakonyi Samu, Szatmári Mór és gróf Benyovszky Sándor. A teremben egy ideig vártak még, ha jönnek többen is az ünnepele politikus pártjából, de mivel hogy odabent ugys sokan vannak, hát nem jöttek be s inkább ebédelni mentek. A teremben igen jó hatást is tett, hogy idegen elemek nem gyűltek a jó társaságba, így például a nemzeti párt, a néppárt, az Ugron frakció és az új párt egy szál legényt sem küldött el, nehogy megzavarja a harmóniát.

Az ünnepélyrel röviden végezvén, így fejezi be tudósítását a Pesti Napló:

„Thaly a könyvezésig elérékenyülve fejezte be hosszú beszédét, amelyben sok mindent elmondott a mi a szívét nyomta. A képviselők kezét fogtak vele s a béke szerzője megindult szívvvel, az igaz ember jóhiszeműségével, a magyar lélek naiv ártatlanságával vitte haza az emléket, amelyet már csak azért is megérdemelt, mert ő mindenestre jót akart. Hogy meddig lesz aktuális annak az éremnek a fölrása, amely a békének az építáphiuma, az már megint más kérdés.”

Papp Zoltán gunyverse.

Pap Zoltán a tiszalöki kerület igaz 48-as képviselője, a „Független Magyarország” tárczarovatában az öreg kuruczról verset írt. Gunyosan ostorozó ez a vers, de rendkívül jellemző a hangulatra, mert Pap Zoltán ugyanazon 48-as párt tagja, amelynek Thaly Kálmán a tiszteletbeli elnöke.

„Nem politikus!” De politikát csinál!

Ezt a közleményt meg a Pesti Hirlap írta a Thaly-ünnepről:

Sok szó esett a pártkörben hétfőn este a délelőtti Thaly-ünnepről is, amelyről tudvalevőleg a Kossuth-párt nagy része távol tartotta magát. Ülés után, amikor az az ünnepély tefolyt, az elnöki fogadóterem előtt egész sereg néppárti és Szederkényi-párti képviselő verődött össze, akik az arra vetődő Kossuth-párti képviselőket eredménytelenül biztatták, hogy menjenek be, mert odabenn ünnepelnek. A nyolczakon kívül nem akadt egy se, aki bement volna. A párt harcias elemének az érem ügyre vonatkozó hangulatára nézve különben igen jellemző a következő párbeszéd, amely a párt egyik jelentős tagja és egy újságíró között folyt le:

— Nagyon szép volt a mai Thaly-ünnepele; ott volt nagyságos uram?

— Dehogyan voltam Mi közöm nekem

Egyenruhákat

a passzomány lefejtése nélkül

legszebben tisztít
Hrabéczy Antal
SZECHENYI-U. 42.

hozzá? Ha Thalynek tetszik a pártot és magát nevétségessé tenni, ám tegye, de én nem asszisztálok neki. Abszurdum ilyen dolgokat csinálni. Nincs Thalyban egy csepp politikai érzék sem. Hogy nem érezte ki az egész heczből a véres iróniát.

— Nem kell ol' tragikusan felfogni a dolgot, Thaly nem politikus.

— De politikát csinál, míg pedig igen válságos és fontos alkalmakkor... Bosszantó az egész dolog. Legalább halasztotta volna el az ünnepélyt. De nem, ő most dekoráltatta fel magát Tisza asszisztenciájával. Épen a legjobb a kalomkor...

Csokonai szülőháza.

Október 11.

A Csokonai kör választmányának küldöttsége kedden délután ismét összejött Géresi Kálmán lakásán s ott abban állapotott meg, hogy a jövőhéten szerdán délután tartandó választmányi ülésen javasolni fogja a következőket: A Bethlen (mester) utcai iskolaépületéről vétessék le a Csokonai szülőhelyét jelölő márványtábla s a Hatvan-utcai 23 számú ház falába illesztessék be. Erre pedig kérje fel a választmányt a ház mostani tulajdonosát a Kereskedelmi és Iparkamarát.

A küldöttség ugyanis teljesen megvan győződve arról, hogy Csokonai Vitéz Mihály ebben a házban született, amely 1770—1780 között a költő nagyapjára, esküdt Diószegi Mihály uramé volt s ahol a költő szülei is laktak számos egykoru hivatalos okirat tanúsága szerint. Sőt a számvéviség-levéltárából legutóbb előkerült a költő születési évére vonatkozó népösszeírás lajstroma is, amelyet mint egyik kiküldött összeíró maga Diószegi Mihály sajátkezűleg hitelesített. Ez az összeírás is azt bizonyítja, hogy Csokonai József négy tagból álló háztartása (a családfő, ennek felesége, egy még iskolába nem járó fiú gyermek — első szülött fiók ez, Mihály — továbbá egy borbély legény) Diószegi Mihály 231 számú házában lakott. Hangsúlyoznunk kell, e korból sem miféle feljegyzés nem támogatja azt a később keletkezett hagyományt, hogy Csokonai Vitéz József, a költő apja, valamikor. Csak kevés ideig is lakott volna a mester-utcai leányiskola udvarában.

A költő legelső életrajzírói sem állítják ezt. Csak Kulini Nagy Benő írta először az 1861-ben megjelent Csokonai Albumban, hogy a költő szülőháza a kismester utcai leányiskola. Honnan vette? nem adja gazdáját. Visszatérve az emléktábla áthelyezésére, azt a küldöttség november 17-én, Csokonai születése napján ünnepélyes keretbe öhajítja öltöztetni. A kör elnöke Géresi Kálmán rövid beszédet mond, utána a költő igazi szülőházának felkutatója Zoltai Lajos választmányi tag felolvassa a szülőház történelmét. Azután este megtartják a szokásos évfordulati ünnepélyt. Még ennek sorrendje nincs véglegesen megállapítva. Javasolni fogja továbbá a üldöttség a választmánynak

azt is, hogy miután a tervezett kulturpalota czélszerűen volna felépíthető a Diószegi féle ház tágas nagy telkén, ez különben is eladó lévén, keresse meg a kör a várost e ház megszerzése érdekében, azzal a kijelentéssel, hogy a Csokonai-kör a város által már ennek előtte a kör számára kötelezőleg megígért kismester-utcai iskola épületét visszabocsátja, illetőleg ehez való jogáról lemond; sőt kész a maga ház-alaptökejét is a hatvan-utcai 23. sz. ház megvásárlásához felajánlani.

Feleség a férj ellen.

Halállal fenyegeti, mert válni akar.

Teljes századvégi kép. A csinos, szerelemre ért menyecske rövid házasság után elhagyta a férjét, aki örülten szereti. Válopert indit ellene. A férfi nem tud beletörődni a gondolatba, hogy az asszony elhagyja és pisztolyt vásárol, üldözi, halállal fenyegeti, hogy visszatérjen hozzá.

— Sorsát senki sem kerülheti ki — ez az elkeseredett, fiatal férj jelszava és az asszony megretten, mert tudja, hogy a férje nagyatyja és öccse is öngyilkossá lettek és tudja, hogy a férj elszánt, elkeseredett ember. Csodálatos rejtély. Az asszony fél, remeg és még sem tér vissza hozzá, pedig jól tudja, hogy az elkeseredett ember lelki nyugalmát csak ő adhatja vissza.

Igy keletkeznek a véres családi drámák. Szerencsére ez a dráma félbe maradt, de ott lebeg a szörnyű mondat: Sorsát senki sem kerülheti ki. Az eset a következő:

M. D. fiatal máv. altiszt ellen válopert indított a felesége. A férj azonban szereti a feleségét és halállal fenyegeti folyton.

— Meghalunk mind a ketten, én is, te is — hangoztatja többször, mikor látta, hogy könyörgése nem használt.

Kedden reggel revolverrel kereste fel az asszonyt, aki magára zárta az ajtóíjedtében, majd az ablakon át kimenekült az utcára és idegeneknél keresett menedéket, majd a rendőrségen tett feljelentést, a férje, a gyermeke atyja ellen. A rendőrség a félbemaradt családi dráma ügyében megindította a vizsgálatot.

— **Teljes tanácsülés.** A városi tanács a főispán elnökielte alatt kedden folytatta a városi költségvetés tárgyalását. Az egyes tételket nagyobbára változatlanul elfogadták. A debreczeni egyetemre a város által tett 200.000 koronás alapítvány 10.000 korona évi kamatját már az 1905. évi költségvetésbe felvették, a napidíjasoknak és a kifizetésű alkalmazottak részére a csekélyke drágasági pótlékokat megszavazták.

— **Tartalékosok szemléje.** A közös hadseregbeli tartalékos katonák szemléje kedden reggel megkezdődött és egészen a hét végéig fog tartani.

— **A téglási „kis gróf”-ról.** A szanatóriumban megfigyelés alatt álló Degenfeld Imre gróf ügyében különösebb fordulat nem állott be. A gróf anyja és öccse Pál tegnap reggel otthagyták az „Angol Királynőben” bérelt lakásukat és visszautaztak Téglásra. Az öreg grófnőt rendkívül megviselte ez a családi tragédia és egyelőre ki sem akar mozdulni a magános kis kastélyokból. A fiatal Pál gróf azonban újra felmegy a fővárosba, ő most az egyetlen férfi a családban és igen sok kötelezettség vár rá. A gróf állapotá-

ról különben lehetetlen bizonyosat megtudni, dr. Niedermann, a rákospalotai szanatórium igazgatója a hírkere-sökkkel szemben úgy viselkedik, mintha legalább is Lujza hercegnőt örízné.

— **Megdöbálták a vonatot.** A vagongyárnál a pályáőr észrevette, hogy két apró gyerek dobálja a vonatot. Az egyiket sikerült is elfognia és be is kísérte a rendőrségre, ahol a remegő roszcsont bevallotta, hogy Szabó Ferencz a neve és 9 éves. Azt mondta, hogy a 11 éves bátyja dobált a vonatra, aki elszaladt. A kis fiú fején hatalmas seb volt, amelyről állítja, hogy az apja okozta. A rendőrség, miután a gyerekeket büntetni nem lehet még, a szülőköt fogja felelősségre vonni.

— **A Csokonai-kör** vezetőségének délután tartott ülésén elhatározták, hogy a komáromi Péczely-emléktábla leleplezési ünnepén képviseltetik magokat. Még pedig Szávay Gyulát, a Petőfi-társaság kiváló költőtagját kéri fel a képviselőre. Amennyiben ez az ünnep, a fővárosi lapok értesítése szerint, ma lesz, alighanem elkéstek a képviseltetéstől; pedig Debreczen jóhírneve érdekében nem ártott volna, ha nemcsak a kör, de a kollegium is gondoskodtak volna képviseltetésükről, mert Péczely a kollegiumnak egyik legkiválóbb tanára volt, de másrészt a Csokonai sirjának emlékekkel való megjelölésében, Csokonai költeményeinek a terjesztésében is érdemeket szerzett, írja a Budapesti Hirlapban megjelent tárczájában Junius.

— **Az iparos ifjak** önképző egylete 1904. év november hó 6-án, vasárnap az Iparos Otthon disztermében (Simonfi-utca 1.) felolvasással, társas vacsorával és táncszal egybekötött zártkörű háziestélyt rendez. Az érdekes műsora a következő: 1. Nyitány. Előadja Kiss Gyula és zenekara. 2. Komoly szavaltat. Előadja Króh Vilmos ur. 3. Felolvasás. Tartja dr. Varga Lajos ur egyesületi titkár. 4. Szóló ének. Énekli Medgyesy Dániel ur. 5. Vig szavaltat. Előadja Takács Balázs ur. 6. Zene. Előadja Kiss Gyula és zenekara.

— **Meghaltak.** Király Márton ev. ref. 37 éves csizmadia mester, Nemes Mária Margit róm. kath. 9 éves népiskolai tanuló, Tóth András ev. ref. 79 éves szegényházi ápoló.

— **Kubelik nem válik.** A lapunkban fentartással közölt koholt hírről ezeket jelentik Budapestről: Egy cseh ujság nyomán azt irták a ma reggeli lapok, hogy Kubelik János válik szépséges feleségétől, aki Széll Farkas debreczeni táblai elnök leánya. Távirati kérdezősködésünkre ma a következő választ kaptuk:

„Illetékes helyen a hirt koholmányt minősítik. Kubelik és neje gyermekük születése óta boldogabbak, mint valaha.”

— **Bánffy és Rákosi Viktor.** A legmagyarabb báróról és a mi szeretett hajdunánási képviselőnkéről, Rákosi Viktorról örökitették meg az ország-házi gyorsírók ezt a kedves kis esetet. Tisza István vagdalkozott az ellenzékkel, kibökvén, hogy az ellenzéki képviselőktől függ, mikor lesz az — új választás? . . .

— Már fenyeget? — kérdezte Ugron Gábor.

— Csodálatos, mindig azok az urak félnek az új választástól, a kik azt hangsúlyozzák, hogy az egész nemzet a hátuk mögött, van — felelt Tisza,

— Nem félünk, de fénygetni sem szabad — mondotta Ugron

— Persze a bárók nincsenek a hátunk mögött, kiáltotta Rákosi Viktor, mire Bánffy Dezső báró a háta mögött mosolyogva figyelmeztette, hogy ő is — báró . . .

— **Az el nem fogadott menetrend** A helyi vasut igazgatósága betervezte téli menetrendjét, amely azonban azt visszaadta, mert negyedóránkénti közlekedést kíván a mostani fél és háromnegyed óras helyett. Addig is, amíg a helyi vasut igazgatósága a tanács felhívásának eleget nem tesz, felhívja a tanács az igazgatóságot, hogy a közlekedés a nyári menetrend alapján tartassék fent.

— **Kinyitotta a sorompót.** A debreczeni máv. osztálymérnökség feljelentést tett Harsányi János 19 sz. bérkocsis ellen, hogy a bezárt sorompót kinyitotta, amikor vonat közlekedett. A rendőrség az eljárást megindította.

— **Hajdumegye a mult hóban.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága kedden délelőtt tartott ülést Domahidy Elemér főispán elnöklete alatt. A szakelőadók jelentéseiket adták elő. Losonczy Álmós megyei tiszti főorvos jelentése szerint a mult hónapban 178 volt a természetes szaporodás a megyében. A halandóság különösen a gyermekekénél növekedett. — Az adóbehajtás meggyeserte serényen folyik a pénzügyigazgató jelentése szerint, akinek csupán Hajduszoboszló ellen van panasza és a pénzügyigazgató indítványára a közigazgatási bizottság ki is mondta Hajduszoboszló polgármestere, adóügyi tanácsosa és jegyzője ellen a teljes vagyoni felelősséget az adóhátralékok hanyag behajtása miatt. — Csányi Viktor tanfelügyelő indítványára igen életrevaló intézkedést léptetett életbe a megye közigazgatási bizottsága, t. i. hogy az ismétlődő iskolában az elméleti oktatás mellett a gyakorlati élet elemeibe is vezessék be a tanulókat.

— **Szedlák József temetése.** Kedden délután helyezték örök nyugalomra Debreczen egyik kiváló iparosát, Szedlák Józsefet. A temetés délután 3 órakor kezdődött. A temetésen képviselve volt a kereskedelmi és iparkamara, az ipartestület, az iparos kör, az iparos ifjak önképző egylete. A boldogult emlékére az iparosok alapítványt tesznek az elaggott iparosok alapja javára. A gyűjtést már is megkezdték.

— **Mikor a hajdu pezsgőt iszik.** Széles jó kedvében jött Debreczenbe Balog Miklós hajdunánási gazda kedden és már délelőtt beült a „szép juhásznehéz“ czimzett bormérésbe inni. Két debreczeni cigány, Csiki Gábor és Balázs Ferencz is hozzácsatlakoztak és nemsokára már pezsgő járta. Mikor fizetésre került a sor, Balog sokalta a 48 koronát és azt mondta, hogy megy a bűnügyi osztályra. Ment is. A két cigány utána. Balog erre futásuak eredt, a két cigány szintén.

— Fogják meg! Elébe! — kiáltozta a két cigány.

Természetesen nagy népcsődület támadt és végül a rendőr mindhármat bekísérte, ahol az egész társaságot megbírságotlák. A jószívű Balog, mikor megtudta, hogy milyen drága ital a pezsgő, kifizette a vendéglőst is, de megfogadta, hogy nem iszik pezsgőt többet.

— **Vásári eset.** Kovács Mihályné homokkert II. járás 183. sz. a. lakosnő a kis gyermekével járt kint kedden a vásárra, amikor a 10 koronája a zsebéből eltűnt. Előtte sietett O. J. vásári fényképész, aki után kiáltotta, hogy adja vissza a pénzt, szegény asszony nagyon. A fényképész

visszafordult és felbuktatta az asszonyt, aki jajgatva emelt panaszt a rendőrnél. Az ügy a bűnügyi osztályra került a lopással gyanúsított fényképésszel egyetemben, aki a rendőroket ugyancsak letisztelte az őrszobában, amiért külön is feleletre fogják vonni.

— **Névmagyarosítás.** Schvarz Adolf debreczeni lakos, valamintkiskoru gyermekei Margit és Károly családi nevének Kovács-ra kért átváltoztatását a belügyminiszter megengedte.

— **Lopás.** Kölczér Mihály panaszt emelt Oláh Tivadar munkása ellen, hogy 56 korona értékű szerszámait ellopta. A rendőrség kézre kerítette a tolvajt, aki azonban oly részeg volt, hogy ki sem lehetett hallgatni. Egyelőre lecsukták. Ugy lehet a részeg ember nem is tudja, hogy kótyagos fővel lopást követett el.

— **Kihágások.** Vég Imre állásnélküli kéményseprő segéd kéregetett. — Vad Mihály ácslegény részeg fővel nagy utczaibotrányt csapott. Mindkettőt bekísérték.

— **Talált tárgoneza.** Hétfőn éjjel a Piacz-utcán tárgonezát találtak. Igazolt tulajdonosa a bűnügyi osztályon jelentkeztek.

— **Büvész-estély a Hungária-kávéházban.** S. Viener magyar származású büvész ma este előadást rendez a Hungária-kávéház helyiségeiben. A büvész-mester, kinek mutatványai messze tulszárnyalják a szokott büvészeti trükköket, eddig különösen a világfürdőkön működött, hol mindenütt siker és elismerés kísérte új, megfejtethetlen produkezióit, melyek a mágika, mnema technika és gondolatolvasás csodáiból valók. Az előadás szorosán családi jellegű.

— **Zene-estély a Magyar-Király kávéházban.** A gyönyörűen, ujonan, fővárosi mintára berendezett kávéházban ma szerdán este Kiss Béla teljes zenekarával hangversenyeznek. Kitűnő italokról és pontos kiszolgálásról gondoskodik Erős Jakab kávé.

— **Hová menjünk színház után?** Márkus Jenő Dréher sörcsarnokába, hol frissen csapolt koronasör egész nap, színház után is. Karczós bor, édes must, színház előtti és utáni kis vacsora ujdonságok. Hetenként ötször zeneestély, Rác Károly és Kiss Béla zenekara által felváltva.

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő kirakatban látható.

x **Eredeti francia babavásár** Mentze Henrik áruházában. Különlegességek: 20 kr.-tól 20 frt.-ig.

TÁVIRATOK.

Pártértekezletek.

Budapest, október 11. A szabadelvű párt este 7 órakor tartott ülésén elfogadta a képviselőház napirendjét. Tisza bejelenti, hogy az olasz kereskedelmi szerződést csak 14-én tárgyalják, de 15-én életbe lép, tehát a kormánynak kell ideiglenesen intézkedni. Bejelentette, hogy házsabályrevízióra vonatkozólag holnap bejegyzí indítványát, hogy a Ház 21 tagu bizottságot küldjön ki. — Az Ugron párt ma esti értekezletén elhatározta az olasz kereskedelmi szerződésnél a kormány által elkövetett közjogi sérelmek ellen tiltakezteni fog. A párt nevében Okolicsányi László fog felszólalni. Az Ugron-párt elhatározta, hogy a házsabályrevízió ellen minden erejével küzdeni fog és a bizottságba

nem küld ki senkit. — A függetlenségi Kosuth-párt az értekezletét holnapra halasztotta.

Az orosz-japán háboru.

Mukden, október 11. Kuropatkin megkezdte a támadást. Ma reggel heves ágyuharczczal kezdődött a csata. A gyalogság fassan vonul fel. Még nagyon messze vannak az ellentelék egymástól.

Berlin, október 11. A japán lovasság az orosz lovasság minden támadása elől kitér. Eddig egyetlen alkalommal se mérköztek.

Róma, október 11. A japánok Liaojangot rendkívül megerősítették. A japán haderő 600.000 ember és 1800 ágyu.

Tokió, október 11. A mikádó kiáltványt intézett népéhez, amely azt mondja, hogy az elért nagy sikerek daczára is még messze van a remény, hogy végleges sikereket ér-hessenek el.

Ujabb csata.

London, október 11. A Standard tudósítója jeleti Mukdenből, hogy az orosz hetedik hadtestnek Jantaitól nyolcz kilométerre nagy csatája volt, amely az oroszok visszavonulásával végződött. Hogy az oroszok nagyobb veszteséget nem szenvedtek, az a japánok óvatosságának köszönhető, akik még mindig pozíciójuk megerősítésén fáradoznak. Az oroszok vesztesége 800 ember és 1600 sebesült. Öt ágyu és igen sok lövészor a japánok kezébe került. A japánok vesztesége 500 halott és igen sok sebesült.

Bátor életmentő.

Székesfejérvár, október 11. Tabajd községben a Kun József gazda pinczejébe lement 2 ember, de nem tudott feljönni, erre lerohant a gazda is, akit a széngáz szintén elkábított. A megrémült emberek közül senki sem mert lemenni, csak Takács Benő, aki háromszor egymásután ment fe és valamennyit megmentette.

Gyilkos kisbéres.

Paks, október 11. Kern Pál 14 éves kisbéres agyonverte Szabó János 60 éves öreg bérest, amért megfedte. A fiatal gyilkost elfogták.

Feldarabolt anyós.

Dunaföldvár, október 11. Idősb Gláz Istvánné fejssével agyonverte az anyósát és a holttestét feldarabolta. Elfogták.

Törvénykezés.

A kuria elnöksége. Vörösmarty Béla halálával immár előtérbe lépett a kuria elnökségének a kérdése. Arról már réghirt adtunk, hogy Szabó Miklós, a kuria elnöke már legközelebb nyugalomba vonul. Az ő állásáért küzd két politikai kitűnőség: Wlassics Gyula volt közoktatásügyi miniszter és Hódossy Imre képviselő. Az alelnökségre Oberschal táblai elnök van kiszemelve. Helyére a táblai elnökségre az igazságügyminiszter jelöltje, hir szerint, Ádám András kuriai bíró.

Elnapolt tárgyalás. Deres Lajos hajduszoboszlói legénynek a lopás büntette miatt kellett volna a debreczeni törvényszék előtt számolni; de nem jelent meg. A tárgyalást elnapolták.

Az én házam, az én váram . . . Az angol mondja ezt. Helyén való is, hogy meg kell becsülni a lakását. Fegyveres Mihály és neje böszörményi lakosok folyó évi márczius 11-én a Láda Sándorné lakására mentek, ahol is a zárt ajtót addig lökdös-

ték, mig nem a zár ütközője kiszakadt és az ajtó kinyílt... Ezért állottak Fegyveres Mihályék biráik elé. Szerencsésükre sok enyhítő körülmény szólott mellettük és ezért Fegyverest csak három napi fogházra ítélte a törvényszék. A neje sem szabadulhatott, K. Varga Mária, mint segédkező, 10 korona fő- és 5 korona pénzbírságra ítéltettek. Az ítélet jogerős.

Felmentett borleány. T. Etelka bihari születésű borleánynak lopásból kifolyólag volt baja a tekintetes törvényszékkel. 2 ízben meg is büntették. Most harmadik ízben vádolták lopással, hogy 1903-ban, márczius 11-dikén Porcsin Sándor vádlótól, ki az Árpádtéri-kozmában, (hol Etelka alkalmazva volt!) midőn Porcsin ott aludt, 40 koronát ellopott volna. Azonban panaszos nem tudta a vádját bizonyítani és így Etelkát, a borleányt, ki tagadásban volt, bizonyítékok kiányában felmentették, az ítélet jogerős.

Megtévedt ifju. Egy szerencsétlen megtévedt ifju állott a birái előtt: B. J. volt ügyvédi irnok, a ki 1903-ban, november 17-én, egy debreczeni urnő nevének meghamisításával 300 koronás váltót nyújtott be az ipar és kereskedelmi bankhoz. A bank azonban még a váltó kifizetése előtt megtudta, hogy a váltó hamisítvány. A következményekért most számolta megtévedt ifju ember, ki bűnét töredelmesen beismerte. A törvényszék 6 havi börtönre ítélte. Vádlott és védője dr. Lukács Béla ügyvéd feleltek.

Érdekes eset. Nagy Károly kabai lakos a lányát, Nagy Esztit és Bán Máté kabai legényt vádolta meg. Ugyanis Nagy Károlytól f. évi február hó 3 án 210 korona készpénzt lopott Eszter nevű leánya és ebből a Máté fiuval, kiveltöbb napon át együtt élt, élelmőkre, egyéb bevásárlásokra 90 koronát költöttek el. 120 koronát visszaadtak a panaszosnak. A ki el is állott a vádtól, mert az orgazdasággal vádolt legény időközben a leányt feleségül is vette. — Az ügyész a vádlottat csak kihágásért s a legenyhébben kérte büntettetni. 10 korona fő- és 5 korona büntetésre ítélték az érdekes eset hőst. Az ítélet jogerős.

Kik voltak a tanács tagjai?
A kedden nap tárgyalt büntető ügyekben a vádtanács elnöke dr. Oláh Miklós trvszéki bíró, tagjai Tatay Ferencz és Balogh Zsigmond bírák voltak. A vádat Horváth István alügyész képviselte.

Nyilttér. *)

Nyilatkozat.

Kiss Kálmán urnak, napidijas irnok, a mai napon közzé tett nyilatkozatára csak annyi a válaszó, hogy megtámadtatásom és sértegetéseivel szemben a törvény oltalmát veszem igénybe és ellene a bünvádi feljelentést úgy rágalmozás és becsületsértés, mint párviadalra való felhívás vétségei miatt megtettem.

Különbén is, kik engemet ismernek, és kik Kiss Kálmán napi dijas irnok urat ismerik, tanuságot tehetnek arról, hogy én — másképpen, mint hogy párbajra való felhívását el nem fogadtam, de visszautasítottam, — vele szemben el nem is járhattam.

Debreczen, 1904. okt. 11.

Vántsa György

* E rovatban közölttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

Legujabb
Női ruhaszövetek
Blouse selymek
Flanellek, Velezek
raktarra érkeztek
Donogán és Somossy
Kunz József és Társa utódai céghez
DEBRECZEN. Kistemplombazár.

Tisztelettel tudomásra hozza a mélyen tisztelt helybeli és vidéki vevő közönségnek, hogy **alaposan** kipróbált pontos járatu, svájcezi zseb, inga, fali-, ébresztő óráit, a lehető legolcsóbb árak mellett árusítja **2 évi tényleges jótállással**

Horváth

óraműves

DEBRECZEN, Hatvan-utca 2.

— Pontos szétküldés. —

Javítások jutányosan és jótállással.

! Megérkeztek!

Őszi és téli női kabátok és gallérok, férfi öltönyök és téli kabátok, Divatos Barchetok és Flanellek, legjobb minőségű vásznak és kanavaszok jutányos árak mellett árusítatnak

havi és heti részletfizetésre

Kohn Herman

áruháza Hatvan-utca 17.

Női kelmékben dus választék.

Szolid árak!

Cégére ügyelni!

Borotva fölösleges! RASOL!

Kés nélkül borotvál!

Egészséges! Kellemes! Olcsó!

Aki pénzt akar megtakarítani!
Aki időt akar megtakarítani!
Aki bőrbetegségnek nem akarja magát kiténni, az **RASOL** lal borotválkozik!

Egy kilogramm ára (elegendő 30-szori bekenésre) helyben **2.40 kor.**, vidékre **3 kor.** előleges beküldése mellett franco utánvéttel **20 fillérrel** drágább.

Egyedüli készítő

„Rasol“ Vegyipar Vállalat
BUDAPEST, VI., Váci-körút 55.

Debreczenben kapható Krausz J. Bernát fűszerkereskedőnél Piacz u. 70.

Bortermelők figyelmébe !!

Tisztele tel tudatom, hogy Deák Ferencz-utczán főnnálló gépműhelyemben **uj találmányu és szabadalmazott** vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtókat és szőlőzúzókát

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van elátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban, **de olcsó árakban** kapható.

Szives pártfogást kérek, tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépjavitó műhelye.

Megérkeztek

az őszi és téli idényre
a legujabb

Női divatkelmék,
Blouse selymek,

remek kivitelü

mosó flanellek, velezek
SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsa-tér.

Csak kérjen

GLOBUS

tisztító kivonatot
mint az alant lévő rajz

mivelszamos értéktelen utánzat lesz ajánlva.

Fritz Schulz jun.

Actiengesellschaft
Leipzig u. Eger.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Egy jól jövedelmező ház fűszer üzlettel és borméréssel jutányosan eladó Nyil-utca 80. szám. Értekezni lehet Horváth János faraktárában.

Hegedüs Emil tűzifa raktárában kapható első rendű tölgy-, cser-, bük-, gyertyán- és vargafa ölenként, felvágva métermázsánként és kocsinként, válogatott szerszámfa, tölgyfa-szőlőkaró és tölgyfa-deszka rendelhető Gréf J. Kossuth-utca város ház alatt, a raktárban homokkert kapu légszeszgyár mellett és az irodában Miklós-utca 7. szám.

Az alkalmi Áruházban férfi-, női- és gyermek triko áruk, férfi ingek, nyakkendők stb. stb. mélyen leszállított árban árusítanak. Alkalmi Áruház Bika szállodával szemben.

Részletfizetésre kapható mindennemű kézmű áru, férfi- és női confection, u. m. vászon, kanavász, chifon, damasz árú, ág- és asztalterítő, női ruha szövetek, posztó, czibelin, barchetek és flanellek, trico áruk és téli kendők olyan olcsó árban és oly nagy választékban mint sehol e városban. Kényelmes heti vagy havi részletekben fizethető. Legszolidabb kiszolgálás **Goldstein Samunál**, Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Két középiskolát végzett fiu nyomdász tanulóknak fejeztetik a kiadóhivatalban.

Ugyes eladók. Kizárólag a cipő szakmából mielőbbi belépésre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Fiatalkereskedő segéd kerestetik, ki elsőrangú női divat üzletekben alkalmazásban volt és előkelő vevők kiszolgálásában megbízható. Hová? megmondja a kiadó hivatal.

Jó írású egyén irodai munkákra jutányos áron vállalkozik. Czime a kiadóban.

Ugyes detailista fűszeres segéd azonnali belépésre fejeztetik. Czim a kiadóhivatalban.

Vidéki városba bőr kereskedés részére idősebb önállóan működni képes üzletvezető segéd kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Üzletvezetői állást nyer vidéki városban lévő varrógép üzlet fiók raktárban 720 korona fizetés és megfelelő jutalék mellett egy szakavatott nős egyén. 400 korona ovadék megkivántatik. Czim e lap kiadóhivatalában.

Gyakorlott tanítónő bármily növendék tanítását elfogadja. Czim a kiadóhivatalban.

Biztos napi keresethez juthatnak mindazok, kik lapelárusítással foglalkozni akarnak. Jelentkezések a kiadóhivatalban.

Széna és szalma

körülbelül 200 métermázsá

csöves tengeri

körülbelül 100 métermázsá

eladó.

Értekezhetni: **Szegedy Károlynál** külsőgút, Major Bálint-féle tanyán up. Nyiradony.

Az Alföldi takarékpénztár
DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyujt

váltókra, kötelezvényekre, érték papirokrokra valamint helybeli és vidéki pénzüzetek részvényeire.

Övadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalnokknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra
a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál
az intézet ügyvezetője.

Uj kézműáru üzlet.

Szives tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy **Simonffy-utca 2. sz.** (Városi bérház) Váray József fűszerüzlete mellett a mai kor színvonalán álló

KÉZMŰÁRU ÜZLETET

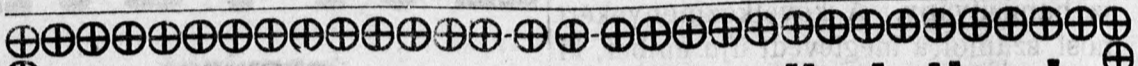
nyitottam. Mint szakember e téren igyekeztem új kézműáru üzletemet olyan kitűnő árukkal felszerelni, a mely a t. közönség igényeit teljes mértékben kielégíteni fogja, amellyel olyan összeköttetéseket létesítettem, hogy áruimat **igen mérsékelt árban** szolgálhatom ki. Állandóan nagy raktárt tartok **vászon, damasz, kanavász, ohifon, trico áruk, ág- és asztalterítők stb. árukban**, azonkívül nálam van a **"Kristály" vászon** egyedüli raktára. Kérem a n. é. közönséget méltóztassék áruim kitűnősége és áruim olcsósága felől meggyőződést szerezni.

Tisztelettel

GOLDSTEIN SAMU

Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Uj kézműáru üzlet.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal [vörös s fekete nyomás sárga papíron] van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

májolaj

törvénytörvényesen védett sárga csomagolásban üvege 2 kor., fehér csomagolásban üvege 3 kor.

Maager Vilmostól

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatk és rend ltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell- és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását valamint általában a vér tisztítását el akarja érni — Kapható az osztr. magy. monarchia legtöbb gyógyszerárában és gyógyszeráru kereskedésében. Főraktár és főelárusítás az osztr. magy. monarchia részére:

MAAGER VILMOS BÉCS,

III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg tiltatnak

PÉNZ

4%-os törlesztéses kölcsönöket nyujtok

buda-pesti és külföldi elsőrangú pénzüzetektől a földbirtok és ingatlan 3/4 értékéig I. és II. helyre 15-65 évig terjedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek, állami és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak kezes és kezes nélkül 1-15 évig terjedő időre **gyorsan és diszcreten.**

Bank- és magánadósságok convertálása.

LANG SAMU

BUDAPEST, VI., Nagymező-u. 12.

A kölcsön nem záloglevelekben, hanem készpénzben lesz folyósítva.

Értékpapírok és részvények a legmagasabb napi árfolyam mellett megvételnek.

Osztályorsjegyek: 1/2 K 12.—, 1/2 K 6.—, 1/4 K 3.—, 1/8 K 1.50

(Válaszbélyeg.)